

Nummer 75 - 3 maart 2025

- [Terugblik Landelijke Insectendag 2025](#)
- [Knipitorrenproject van start](#)
- [Kennisspecial 2025: Soorten herkennen en beschermen](#)
- [Landelijke Studiedag 2025: Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie](#)
- [Week van de Invasieve Exoten, 20-29 juni 2025](#)
- [KNNV Studieweek: Een week met insecten](#)
- [Reünie Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie](#)
- [Oproep: Kopij Brachytron](#)
- [Ongewervelden in de pers](#)
- [Ongewervelden op Nature Today](#)
- [Nieuws van Bestuivers.nl: Zuid-Hollands Bijenlandschap - Structuurvariatie op dijken](#)
- [Biblio: Nederlandse Faunistische Mededelingen 64 - Special issue Bonaire](#)
- [Biblio: Hidden and wild. An integrated study of European wild bees](#)
- [Biblio: Aphids unveiled. The saga of nature's most irritating insects](#)
- [Faunistiek: Bosglimmer blijkt twee soorten](#)
- [Faunistiek: Atlantische grondtermiet krijgt pootje aan de grond](#)
- [Faunistiek: Indiase dwergcicade geeft geheimen prijs](#)
- [Agenda](#)
- [Van de redactie](#)

Terugblik Landelijke Insectendag 2025

Op 1 februari, vond onze Landelijke Insectendag plaats in Flora Boskoop. Met ruim 330 bezoekers was het een recordeditie! Helaas konden we niet iedereen verwelkomen, omdat we het maximum aantal deelnemers hadden bereikt.

Het was een gezellige, leerzame en inspirerende dag met prachtig weer. Bezoekers genoten van diverse boeiende lezingen, een informatiemarkt en een moment om "buiten te spelen". Velen maakten van de gelegenheid gebruik om het water- en bodemleven te verkennen onder begeleiding van experts, terwijl IVN-gidsen enthousiast vertelden over het Heempad en de omgeving van Boskoop.

Volgens de vele positieve reacties was het een groot succes. We hopen volgend jaar niemand te hoeven teleurstellen en gaan op zoek naar een ruimere locatie.

Aanvullende info is te vinden op de [EIS-website](#).

[top](#)

Knipitorrenproject van start

In 2025 start EIS Kenniscentrum Insecten met financiering van het Cultuurfonds een kniptorrenproject. Het doel is om binnen dit project zo veel mogelijk verspreidingsgegevens van alle Nederlandse kniptorren uit de Benelux te verzamelen door het digitaliseren en determineren van collectiemateriaal uit Nederlandse natuurhistorische collecties, het versneld valideren van waarnemingen via waarneming.nl en het verzamelen en ontsluiten van persoonlijke collectiegegevens. Parallel loopt een digitalisatieproject in Brussel (KBINS), waarbij collectiemateriaal van alle Belgische kniptorren zal worden gedetermineerd en gedigitaliseerd.

In Nederland komen 77 kniptorsoorten voor. De variatie in kleur en formaat is groot: de grootste soort, de roestbruine kniptor (*Elater ferrugineus*), kan tot 25 mm groot worden, terwijl de kleinste soort, *Quasimus minutissimus*, slechts 2 mm groot is. Naast veel zwarte, grijze en bruine soorten, zijn er ook enkele kniptorren met prachtige kleuren en tekeningen.

Knipoorren zijn zowel bosindicatorsoorten als schadelijke soorten voor de landbouw. Hoewel ze regelmatig worden aangetroffen, is de kennis over de herkenning en verspreiding van knipoorren in Nederland nog beperkt. Het doel van dit knipoorrenproject is om zoveel mogelijk gegevens over de verspreiding te verzamelen, zowel via waarneming.nl als door het digitaliseren van collectiegegevens.

Aanvullende info is te vinden op de [EIS-website](#).

Wil je op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen binnen het knipoorrenproject? Schrijf je dan in voor [de nieuwsbrief knipoorren](#) of neem contact op met de specialisten van knipoorren (Jan Cuppen, Koen Verhoogt, Rick Buesink, David Muls (België) en Koen Smets (België)), via e-mail rick.buesink@naturalis.nl.

[top](#)

Kennisspecial 2025: Soorten herkennen en beschermen

Enig idee wat je ziet als je om je heen kijkt in de natuur? Alleen al in één tuin kunnen ruim 1.600 planten en dieren leven. Doe mee met de gratis 'Kennisspecial: Soorten herkennen en beschermen' en ontdek welke planten- en diersoorten in Nederland voorkomen, waar je ze kan vinden en hoe je ze beschermt. Ook leer je meer over de invloed van stikstof en klimaatverandering op de natuur.

Voor iedereen van 16 t/m 29 jaar oud organiseren SoortenNL en het Groen Traineeship deze Kennisspecial. Vergroot jouw soortenkennis met online cursussen en neem deze kennis mee naar buiten in je eigen buurt. Ga twee keer met de hele groep trainees op excursie naar het strand, de zee en naar de Utrechtse Heuvelrug. De lessen worden gegeven door professionals van bijvoorbeeld de Zoogdiervereeniging en De Vlinderstichting. Zo maak je direct kennis met veel groene organisaties!

Meer informatie over de Kennisspecial is [hier](#) te vinden. Via deze website kun je je ook aanmelden.

[top](#)

Landelijke Studiedag 2025: Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie

De Landelijke Studiedag van de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie wordt gehouden op 22 maart 2025 op de bekende locatie in De Gelderlandfabriek, Stationsweg 7, 4104 NG Culemborg. Zie hieronder voor het programma.

Opgeven kan vanaf nu bij de secretaris: laat weten met hoeveel mensen je komt, of je een broodje wilt bestellen voor de lunch, en of je na afloop wilt deelnemen aan het pastabuffet (vegetarisch/ biologisch). Geef ook eventuele dieetwensen door en of je een rolstoelplaats wilt.

Programma

10.00	Aankomst (koffie staat klaar)
10.30	Opening dagvoorzitter (Weia Reinboud)
10.35	Welke libellen moeten beschermd worden, en wat is daarvoor nodig? - Roy van Grunsven
10.55	Libellen in het Kuinderbos - Eric Roeland
11.15	Mystery Quizzz - Antoine van der Heijden
11.35	Koffiepauze
11.55	Libellen fotograferen - Weia Reinboud
12.15	Algemene Ledenvergadering (vergaderstukken worden toegezonden aan de leden)
12.45	Lunchpauze
13.45	Quizzz-ontknoping
14.00	Moorland dragonflies in the Palatinate disappearing not only because of climate change - Jürgen Ott
14.30	Klimaatvluchtelingen van toen en nu - Jan-Freerk Kloen
15.00	Theepauze
15.30	Libellen van Zuidoost-Turkije - Antoine vd Heijden
15.50	De libellenfauna van Australië - Wouter vd Voort
16.10	Potpourri: Ekpah Ojonugwa - Dragonflies of Nigeria Roy van Grunsven - Dragonfly Conservation Europe Marcel Wasscher - De grootte van zwarte heidelibellen in 1980
16.30	Afsluiting dagvoorzitter

[top](#)

Week van de Invasieve Exoten, 20-29 juni 2025

In juni vindt voor de tiende keer de Week van de Invasieve Exoten plaats. Een week die traditiegetrouw begint op de derde vrijdag van juni en 10 dagen duurt, zodat er 2 weekenden in zitten.

In juni 2016 vond de eerste editie plaats. In 10 dagen tijd waren er over het land verspreid ruim 20 lezingen, excursies, natuurwerkdagen en andere publieksactiviteiten waar aandacht werd besteed aan de uitheemse planten en dieren die door menselijk toedoen hier terechtgekomen zijn. Een kort videoverslag is via [deze link](#) te bekijken. In de daaropvolgende jaren waren er telkens zo'n 15 tot 30 publieksactiviteiten.

Meer informatie over de Week van de Invasieve Exoten vindt u op weekvandeinvasieveexoten.nl. Via de website kunt u ook een activiteit aanmelden.

Mocht je nog vragen hebben, dan kun je altijd contact opnemen met [Wilfred Reinhold](#), Stichting Platform Stop Invasieve Exoten.

[top](#)

KNNV Studieweek: Een week met insecten

Van 5 juli tot en met 11 juli 2025 organiseert de Natuurvereniging KNNV een studieweek Insecten. Een week voor natuurliefhebbers die geïnteresseerd zijn in insecten en daar meer ervaring mee willen opdoen. Overdag zijn er excursies en 's avonds presentaties en uitwisselingen van ervaringen.

Tijdens de excursie worden diverse biotopen bezocht (heide, bos, berm, tuin, water en bodem). De deelnemers leren vele groepen insecten te herkennen, insecten te vangen met diverse middelen, insecten te fotograferen, het ontdekken van relaties tussen insecten en planten, en leren hoe de waarnemingen te melden. De handen worden uit de mouwen gestoken om een voorziening voor insecten te maken.

De studieweek Insecten vindt plaats in Gorssel, een zeer afwisselend gebied met vele biotopen op fiets- en loopafstand. Er wordt overnacht in Stayokay Gorssel. Belangstellenden worden uitgenodigd om meer informatie over deze studieweek aan te vragen bij [de secretaris](#).

[top](#)

Reünie Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie

Dé jongerenvereniging voor natuurliefhebbers bestaat alweer 105 jaar!

In 1920 werd de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN) opgericht. Het doel van de bond werd: 'het beoefenen van de Natuurlijke Historie bij de jongeren in Nederland bevorderen'. Daarna ontstond een rijke geschiedenis waar meer dan duizenden jongeren aan deelnamen en nu bestaat de NJN ondertussen 105 jaar.

Eindelijk is het na 10 jaar weer zover: een prachtige spetterende NJN-reünie met veel bijkletsen, beerputten, hupsen, zingen, taarten, thee, foto's en filmpjes kijken, muziek maken en praten over de natuur.

Schrijf 20 september alvast in je agenda en meld je aan op njn.nl/reunie zodat je op de hoogte blijft van alle informatie en verzekerd bent van een plekje!

Locatie: Theater Hanzehof, Coehoornsingel 1, Zutphen
Datum: Zaterdag 20 september 2025

[top](#)

Oproep: Kopij voor Brachytron

De Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (NVL) zoekt auteurs en onderzoekers die wetenschappelijke artikelen, (uittreksels uit) onderzoekrapporten of mededelingen over libellen en libellenstudie kunnen aanleveren voor haar blad [Brachytron](#).

Onderwerpen met een relatie naar Nederlandse of Vlaamse gebieden en soorten hebben de voorkeur, maar ook onderzoek door Nederlandse of Vlaamse onderzoekers elders kan de moeite waard zijn om hier een podium te krijgen. Waar nodig kan assistentie worden verleend met het omwerken van een onderzoeksrapport naar een artikel.

De Brachytron redactie heeft nieuwe richtlijnen opgesteld voor het schrijven van artikelen bedoeld voor de Brachytron. De redactie hoopt hiermee de drempel voor het schrijven van artikelen te verlagen. In twee verschillende documenten wordt het e.e.a. uitgelegd:

[Hoe schrijf ik een artikel?](#)

[Richtlijnen voor auteurs](#)

Voor contact: redactie@brachytron.nl of info@brachytron.nl. Zie ook [onze website](#).

[top](#)

Ongewervelden in de pers

Even geen tijd voor mini-schelpenmuseum, slakken en mosselen gaan voor

Bert Jansen uit Lelystad legt de laatste hand aan de nieuwe druk van zijn veldgids over land- en zoetwaterslakken en mosselen. In 2015 verscheen de eerste uitgave van de gids over deze diertjes in Nederland.

Het tv-fragment uit de uitzending van Omroep Flevoland van zondag 26 januari is [hier](#) te lezen en bekijken.

Platanen saai? Onder de schors zit volop leven!

Veel biologen vinden de platan oninteressant. De boom komt in Nederland niet van nature voor en er zouden weinig insecten van afhankelijk zijn. Toch blijkt er een scala aan kleine dieren onder de schors te overwinteren.

Het radio-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 15 december is [hier](#) te beluisteren.

Wespen overwinteren onder boomschors

Wespen in de winter? Het klinkt onwaarschijnlijk. De meeste soorten overwinteren namelijk in de vorm van een pop, of als rustlarve. Toch bestaan er wel degelijk wespen die als volwassen exemplaar, ook imago genoemd, de winter trotseren. Ter afsluiting van het Jaar van de Wesp trekt verslaggever Pleun Aarts eropuit met wespen-liefhebber Annemiek van Dijk, van de Nederlandse Entomologische Vereniging. Op zoek naar volwassen wespen die achter boomschors overwinteren.

Het radio-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 22 december is [hier](#) te beluisteren.

Gladde snavelneut

In 2019 werd de voor het eerst een gladde snavelneut aangetroffen in de Westerschelde. Het gaat hier om exotische tweekleppig schelpdier uit Amerika en Canada die nog niet eerder in Noordwest-Europa was gezien. In een paar jaar heeft de populatie zich verspreid naar andere wateren. Zelfs in het Grevelingenmeer, daar waar de bodem helemaal zwart ziet en zuurstofarm is, heeft de schelp het prima naar haar zin. Luka Biemond van Stichting Anemoon roept duikers om te melden als ze er een zien. Waarom is dat nodig?

Het radio-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 19 januari is [hier](#) te beluisteren (vanaf 01:40:58).

Wie wordt het 'Insect van het Jaar' van 2025?

Terwijl Duitsland zich opmaakt voor hele spannende parlementsverkiezingen en de nominaties voor de Oscar net bekend zijn gemaakt, hebben we in Nederland iets heel anders aan ons hoofd. We gaan namelijk op zoek naar het insect van het jaar! Vroege Vogels zette een scala aan insecten in het zonnetje.

Het radio-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 26 januari is [hier](#) te beluisteren.

De insecten van Van Gogh

Entomoloog Marcel Dicke is met veel passie op zoek naar insecten op schilderijen en beeldhouwwerken. Ook in het Van Gogh museum te Amsterdam komt hij aan zijn trekken. Van Gogh maakte tijdens zijn verblijf in de inrichting te Saint-Remy enkele schilderijen met vlinders. Volgens Dicke verbeelden de vlinders de vrijheid van de ziel.

Het radio-fragment uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 26 januari is [hier](#) te beluisteren (vanaf 01:11:10).

Natuurschatten zoeken onder stenen

Slangsterren, zakpijpen, keverslakken of penseelkrabben: onder stenen langs de kust kun je fascinerend leven vinden. "Het is een soort schatzoeken. Je weet niet wat je tegenkomt", vertelt Luka Biemond van Stichting Anemoon tijdens een stenenkeer-excursie langs een dijk aan de Oosterschelde.

Het radio-fragment, en een filmpje, uit de uitzending van Vroege Vogels van zondag 9 februari zijn [hier](#) te beluisteren en bekijken.

[top](#)

Noordelijke rupsen eten efficiënter

Veel micronachtvlinders leven als rups in de bladeren van hun waardplant. De rupsen eten de binnenkant van het blad op, en vanaf de buitenkant zie je de gangen (ook wel mijnen genoemd). Iedere soort heeft haar 'eigen' mijnen en daaraan kun je dus de soort herkennen. In Rusland is onderzoek gedaan naar het eetgedrag van de rupsen van de vroege berkenmineermot, die ook in Nederland voorkomt.

Lees [hier](#) het bericht.

Levende doden #11: De juchtleerkever

Elke twee weken portretteert Sander Turnhout een planten- of diersoort voor wie 'het lot van de dodo' dreigt. Nu: de juchtleerkever, een boomholtespecialist die wettelijk goed beschermd is, maar dan moeten we wel handelen naar de geest, en niet alleen naar de letter van de wet.

Lees [hier](#) het bericht.

#25jaarNEM: Een kijkje in de keuken bij het Meetnet Vliegend hert

Sinds een aantal jaren wordt Nederlands grootste en stoerste kever gemonitord: het vliegend hert. Hiervoor gaan vrijwilligers in de avonduren het bos in, om deze luidruchtig vliegende kevers te tellen. Zijn verborgen levenswijze en geringe trefkans maken het de tellers niet makkelijk.

Lees [hier](#) het bericht.

Meer insecten in graslanden dankzij sinusbeheer

Sinusbeheer is een speciale vorm van gefaseerd maaibeheer in graslanden. Het leidt tot betere omstandigheden voor en een toename van insecten, zonder verruiging van de vegetatie. Dat blijkt uit de resultaten van zes jaar praktijkonderzoek van De Vlinderstichting in beekdalgraslanden in Noord-Brabant.

Lees [hier](#) het bericht.

De Atlantische grondtermiet vestigt zich ook in Nederland

Door DNA-onderzoek is dit jaar vastgesteld dat de Atlantische grondtermiet drie kolonies heeft in Nederland. Op deze locaties is schade aan woningen gemeld en zijn ook bruidsvluchten waargenomen, waarbij de termieten zich vliegend proberen te verspreiden. In twee van de drie gevallen is het vrijwel zeker dat de kolonie mee is gekomen met een olijfbom uit het mediterrane gebied.

Lees [hier](#) het bericht.

Wasstaafjes tonen meest insectvriendelijke maaimethode

Graslanden kunnen een goed leefgebied vormen voor planten en insecten, maar dat leefgebied moet geregeld worden gemaaid. Een proef met onder andere dummy-insecten laat zien hoe dat plant- en insectvriendelijk gedaan kan worden.

Lees [hier](#) het bericht.

Stedelijke maskerbijen

Maskerbijen zijn kleine, zwarte, weinig behaarde bijtjes, die vaak opvallen door hun witte of gele gezichtstekening: het zogenaamde masker. Twee zeldzame soorten, de gestippelde maskerbij en de kleine lookmaskerbij, worden relatief vaak in stedelijk gebied gevonden. Ze lijken geen hoge eisen aan hun omgeving te stellen, daarom is het een raadsel waarom ze zo zeldzaam zijn.

Lees [hier](#) het bericht.

A star was born: Kleine sterslak ontdekt

Vertraagd - het blijven slakken - werd onlangs de vondst gepubliceerd van de kleine sterslak, een nieuwe zeenaaktslak voor ons deel van de Noordzee. Duik mee onder water in dit sfeerverslag.

Lees [hier](#) het bericht.

Klimop en insecten: ze hebben elkaar nodig

Klimop is een belangrijke plant voor vlinders en andere insecten. Hij bloeit laat, als veel andere planten al zijn uitgebloeid, en kan enorm rijk bloeien. Insecten hebben klimop nodig, maar ook andersom geldt dat. Insecten zijn

essentiële bestuivers en zorgen voor een goede vruchtzetting, waar uiteindelijk ook de bessenetende vogels weer van profiteren.

Lees [hier](#) het bericht.

Kwart van de zoetwaterfauna bedreigd met uitsterven

Een groot internationaal onderzoek naar de vissen, kreeftachtigen en libellen in zoet water laat zien dat meer dan een kwart van deze soorten wereldwijd bedreigd wordt met uitsterven. De gegevens laten ook zien wat er moet gebeuren om uitsterven te voorkomen.

Lees [hier](#) het bericht.

Herintroductie van macrofauna in Brabantse beken

Een verbeterde waterkwaliteit en succesvolle beekherstelprojecten in de Brabantse beken bieden nieuwe mogelijkheden voor verdwenen ongewervelde waterdieren (macrofauna). De vraag is alleen of die dieren wel op eigen kracht terug kunnen keren. Zo niet, dan zou herintroductie een optie kunnen zijn.

Lees [hier](#) het bericht.

Natuurherstel op Groninger slaperdijken

Uit onderzoek in verschillende delen van ons land blijkt dat dijken een bijzonder leefgebied kunnen zijn voor talloze insecten en andere fauna. In de Groningse regio het Oldambt zijn veel dijken soortenarm, maar een nieuw initiatief zet in op het versterken van de landschappelijke en ecologische waarde van de eeuwenoude slaperdijken.

Lees [hier](#) het bericht.

Was 2024 een goed libellenjaar?

Veel neerslag in 2024, vooral in de eerste helft van het jaar. Je zou denken dat libellen, als echte waterliefhebbers, daarvan profiteren. Vooral na de droge zomers in eerdere jaren konden veel watertjes wel wat aanvulling van de grondwaterstand gebruiken. Maar heeft dat ook echt goed uitgepakt voor de libellen? Wat was 2024 voor een jaar?

Lees [hier](#) het bericht.

Bijenlandschap West-Brabant: "Hoopgevend dat iedereen bijen kan helpen"

Wilde bijen hebben gevarieerd voedsel nodig en een plekje om te nestelen. Dat lijkt niet veel gevraagd, maar toch hebben de bijen het moeilijk. Daarom steunt de organisatie Bijenlandschap West-Brabant de wilde bij. Na zes jaar en veel verschillende projecten zijn de resultaten veelbelovend.

Lees [hier](#) het bericht.

Nomineer jouw favoriet voor de verkiezing Insect van het Jaar 2025

Om insecten en hun belang op een positieve manier onder de aandacht te brengen, wordt in 2025 voor de vierde keer de verkiezing Insect van het Jaar georganiseerd. In maart mag heel Nederland stemmen op een shortlist van vijf geweldige insecten. Als je wilt dat jouw favoriet kans maakt mee te dingen, nomineer het insect dan voor 15 februari.

Lees [hier](#) het bericht.

Hommelwaarnemingen in de winter

De meeste hommelkoninginnen zitten op een rustig donker plekje om de winter door te komen. Toch worden er ook in de winter nog wel hommels gezien, zij het in erg lage aantallen. Met name hommels van de aardhommelgroep kunnen ook in deze tijd van het jaar nog actief zijn.

Lees [hier](#) het bericht.

Drie methoden voor bestrijding van invasieve rivierkreeften getest in amfibiepoelen

Invasieve uitheemse rivierkreeften zijn een groot ecologisch probleem in ons zoete water. Ze bedreigen onder andere populaties amfibieën. Rivierkreeften eten larven en eieren en verstoren het voortplantingswater door graafgedrag en vraat aan waterplanten. Stichting Bargerveen en Natuurbalans-Limes Divergens onderzochten de effectiviteit van drie bestrijdingsmethoden om dit probleem aan te pakken.

Lees [hier](#) het bericht.

Brakke aasgarnalen in onze kanalen

Aasgarnalen zijn kleine kreeftachtigen. Ze kunnen hele zwermen vormen en zijn voedsel voor onder meer vissen. Behalve inheemse aasgarnaalsoorten, zwemmen er ook exoten in onze wateren. In 2023 en 2024 werden in het Noordzeekanaal twee nieuwe soorten ontdekt.

Lees [hier](#) het bericht.

De redding voor insecten? WUR werkt aan verleidelijke gewassen

In de afgelopen dertig jaar is driekwart van de insecten verdwenen, blijkt uit diverse wetenschappelijke studies. Om de afname tegen te gaan, werken wetenschappers uit dertien landen samen aan een nieuwe aanpak. Anders dan bij agrarisch natuurbeheer, willen de onderzoekers niet de omgeving maar de gewassen aantrekkelijker maken voor bestuivers, zoals wilde bijen en vlinders.

Lees [hier](#) het bericht.

Het steen en weer krijgen

Stenen keren. Twee woordjes met een zware lading. Zowel voor onderzoekers aan zee als voor de natuur. Er komt nogal wat bij kijken en de juiste uitvoering is belangrijk. Maar dit project verrijkt ons leven!

Lees [hier](#) het bericht.

Landelijke Schelpenteldag: 22 maart

Kom ook dit jaar naar het strand voor de landelijke Schelpenteldag. Weten wat je ziet op het strand maakt elk volgend bezoekje leuker! Je helpt ook wetenschappers om in kaart te brengen hoe het leven in zee verandert.

Lees [hier](#) het bericht.

De biodiversiteit van Bonaire in beeld

Tot voor kort was er nog maar weinig bekend over de ongewervelde dieren van Bonaire. Tijdens de Bonaire Estafette Expeditie onderzochten 25 specialisten het eiland met diverse technieken en dat leverde ruim zeshonderd nieuwe soorten op. De resultaten zijn nu samengevat in een Bonaire-special van het vaktijdschrift Nederlandse Faunistische Mededelingen.

Lees [hier](#) het bericht.

Klepelen is slecht voor de biodiversiteit, toch willen waterschappen het blijven doen

Van de drie bekende maaimethoden brengt het gebruik van de klepelmaaier de meeste schade toe aan biodiversiteit. Dat blijkt uit een nieuwe literatuurstudie die De Vlinderstichting uitvoerde voor de Unie van Waterschappen. In de nieuwe gedragscode voor waterschappen blijft klepelen desondanks toegestaan. De Vlinderstichting maakt bezwaar.

Lees [hier](#) het bericht.

Subsidieaanvraag voor de aanleg van bijenlandschappen geopend

Bijen zijn onmisbaar voor voedselproductie en biodiversiteit, maar meer dan de helft van de soorten in Nederland wordt bedreigd of is al verdwenen. Het Deltaplan Biodiversiteitsherstel coördineert de aanleg van bijenlandschappen om dit te keren. Hiervoor is € 112.500 beschikbaar, mede dankzij het ministerie van LNV en het LIFE IP-programma binnen de Nationale Bijenstrategie.

Lees [hier](#) het bericht.

[top](#)

Zuid-Hollands Bijenlandschap op weg naar 2030: de goede kant op?

Het Bijenlandschap van Groene Cirkels werd opgestart in 2015. Vele partijen sloegen de handen ineen om een bijvriendelijk landschap te ontwikkelen in de Zuid-Hollandse regio rond Leiden, Alphen aan den Rijn en Zoetermeer. In dit zelfde jaar startte ook een monitoring van bijen en zweefvliegen in deze regio. In 2024 werd deze monitoring voor de vierde maal uitgevoerd. Hoe gaat het met de bijen en zweefvliegen in het Bijenlandschap, 10 jaar na de oprichting?

In 2015 bundelden vele partijen hun krachten om het Groene Cirkel Bijenlandschap te ontwikkelen: de provincie Zuid-Holland, diverse gemeenten en andere overheden, terreinbeheerders, bedrijven, boeren, kennisinstituten en vrijwilligersorganisaties. Overal in de regio rond Leiden, Zoetermeer en Alphen aan den Rijn schoten projecten uit de grond waarbij men bij inrichting en beheer rekening hield met wilde bijen. Natuurgebieden en stedelijk groen werden bloemrijker, er werd nestelgelegenheid aangelegd, bermen werden beter gemaaid en bedrijventerreinen anders ingericht. In korte tijd werd het Bijenlandschap een begrip in de regio en nog steeds sluiten nieuwe deelnemers zich aan.

Tussen 2015 en 2024 is op 74 locaties in het Bijenlandschap een monitoring uitgevoerd van de aanwezige bijen- en zweefvliegenfauna. De resultaten van 2024 zijn vastgelegd in een nieuwe rapportage. Hierin wordt ook een overzicht gegeven van de ontwikkelingen door de jaren heen.

Lees [hier](#) het volledige verhaal.

Structuurvariatie op dijken belangrijk voor insecten

Binnendijken zijn plaatselijk bijzonder rijk aan insecten. Daar werd in 2023 op in gegaan in een eerste artikel in De Levende Natuur. Nu is een tweede artikel verschenen waarin wordt toegelicht welke factoren een dijk meer of minder aantrekkelijk maken voor insecten.

Op 85 dijken in het zuidwestelijk zeeleigebied werden bijen, dagvlinders en sprinkhanen geteld en daarnaast eigenschappen vastgelegd van de dijk: abiotiek, vegetatie en omgeving. Door de insectenrijkdom en eigenschappen tegen elkaar af te zetten ontstond een beeld van hoe een insectenrijke dijk er uit ziet.

Voor sommige eigenschappen waren er duidelijke relaties met de insectenrijkdom: bodemreliëf, aanwezigheid van kruiden, structuurvariatie van de vegetatie, openheid van de bodem en struweel. Bij andere eigenschappen werd geen verband gevonden: grondsoort, expositie t.o.v. de zon, hellingshoek en laanbomen. Deze eigenschappen worden echter juist wel vaak in verband gebracht met hoge ecologische waarden op dijken, vooral als het gaat om botanisch beheer.

Lees [hier](#) het volledige verhaal.

Overige berichten

- [Zwarte sachembij houdt niet alleen van hondsdrif](#)

Menno Reemer

Nederlandse Faunistische Mededelingen 64 - Special issue Bonaire

Zoals eerder gemeld, verschijnt Nederlandse Faunistische Mededelingen (NFM) vanaf 2024 alleen nog on-line. De nieuwe artikelen worden als pdf geplaatst op [Natuurtijdschriften.nl](https://natuurtijdschriften.nl). Hier zijn ook alle oudere NFM-artikelen te vinden, samen met nog veel meer publicaties over de Nederlandse natuur.

In januari 2025 verschijnen 21 artikelen, met als thema de Nederlandse Cariben. In dit themanummer zijn ook de resultaten samengevat van de Bonaire Estafette Expeditie. Deze artikelen vormen tezamen volume 64, die u via onderstaande link kunt lezen of downloaden.

Bij uitzondering is dit themanummer ook via printing-on-demand te bestellen. Zie daarvoor [hier](#).

Als je een notificatie wil ontvangen bij de publicatie van een nieuw NFM-artikel, kun je je [hier](#) aanmelden.

Inhoud

1-21	Bonaire Estafette Expeditie, an inventory of the terrestrial invertebrates of Bonaire - V.J. Kalkman, J. Sarpong, J. van Blerk & J. van der Ploeg
23-49	Illustrated checklist of the waterbugs of the Dutch Caribbean (Heteroptera: Gerromorpha, Leptopodomorpha, Nepomorpha) - P. Chen, N. Nieser, B. Aukema, V.J. Kalkman, H. Smit, O. Vorst, H.K.M. Speelman & J. Veldboom
51-68	The Lygaeinae and Rhyparochrominae of the Dutch Caribbean islands of Aruba, Bonaire and Curaçao (Heteroptera: Lygaeidae) - H.K.M. Speelman, B. Aukema, V.J. Kalkman & J. Veldboom
69-84	Introduction to the true hopper fauna of the Dutch Caribbean with the addition of 11 species (Hemiptera: Auchenorrhyncha) - M.C. de Haas & C.F.M. den Bieman
85-118	Grasshoppers and allied insects from Bonaire (Orthoptera, Dermaptera, Blattodea) - L.P.M. Willemse en R.M.J.C. Kleukers en B. Odé en J.J. Wieringa en R.B. Heitmans
119-124	Maribomba and other vespid wasps on Bonaire (Hymenoptera: Vespidae) - W. Klein
125-134	The digger and sand wasps of Bonaire (Hymenoptera: Spheciformes) - W. Klein
135-158	Annotated checklist of the bees of Bonaire, with a focus on host plants (Anthophila) - J. Devalez, J.T. Smit, T.B. Fernhout & T.M.J. Peeters
159-168	The first account on the spider wasps of Bonaire (Hymenoptera: Pompilidae) - A.M. Bouma, H. Nieuwenhuijsen & J.J. Wieringa
169-180	The ants of Bonaire (Hymenoptera: Formicidae) - P. Boer & J.K. Wetterer
181-192	Parasitoid wasps from Bonaire (Hymenoptera: Parasitica) - T.M.J. Peeters, C. van Achterberg, W. Klein, L.E.N. Sijstermans & K. Zwakhals
193-194	First report of the parasitic wasp genus <i>Acroricnus</i> in the Dutch Caribbean (Hymenoptera: Ichneumonidae) - A. de Ketelaere & S.J. van Leeuwen
195-214	An annotated checklist of the ground beetles of Bonaire (Coleoptera: Carabidae) - R. Felix, O. Vorst & M. Boeken
215-258	An updated checklist of the beetles of Bonaire (Coleoptera) - O. Vorst, E. Colijn & R. Felix
259-300	Flies recorded on Bonaire in 2022-2023 (Diptera) - J.T. Smit, J.G. van der Beek, M.C. d'Oliveira, E. de Bree, J.J. Wieringa, M. Boeken, T.B. Fernhout, J.-J. Mekkes, W. Reinboud, W. van Steenis & Th. Zeegers
301-332	The moths of Bonaire, with a preliminary checklist for the Dutch ABC islands (Lepidoptera) - F. Groenen
333-342	New records and an updated checklist of the spiders of Bonaire (Araneae) - S. IJland & K. Verhoogt
343-344	Watermijten van Caribisch Nederland (Acari: Hydrachnidia) - H. Smit
345-402	The non-marine molluscs of Bonaire (Mollusca) - S.J. van Leeuwen, P.A.J. Bakker & C.M. Neckheim
403-406	Het zwemmend geraamte <i>Thamnocephalus venezuelensis</i> nieuw voor Bonaire (Crustacea: Anostraca) - M. Soesbergen en R. Jansen

407-414	Eerste vondsten van de Nieuw-Guinese landplatworm <i>Platydemus manokwari</i> op Bonaire, Curaçao en het Nederlandse deel van Sint Maarten (Platyhelminthes: Geoplanidae) - S.A. de Waart, S. van Leeuwen & N. Kmentova
---------	---

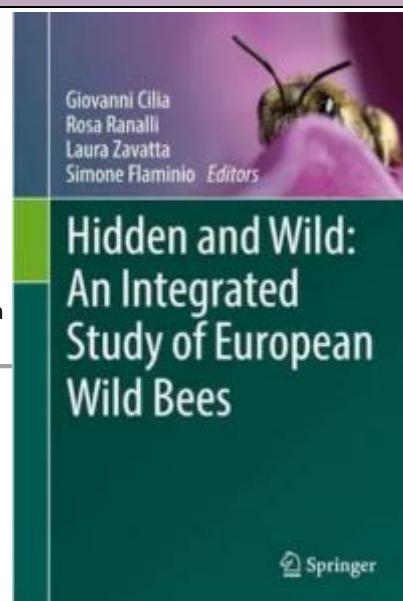
[top](#)

Hidden and wild. An integrated study of European wild bees

De afgelopen jaren zijn bestuivers een zeer belangrijk onderzoeksthema geworden. Met name wilde bijen spelen een sleutelrol bij de bestuiving van planten.

Dit boek biedt een overzicht van de belangrijkste wetenschappelijke disciplines die zich bezig houden met wilde bijen. Startend vanuit een taxonomische en biogeografische context, onderzoekt het boek de belangrijkste aspecten van de bijenecologie en analyseert het de diverse interacties met de omgeving.

De multidisciplinaire, theoretische en praktische benadering van dit boek is bedoeld om onderzoekers, professoren, belanghebbenden en leken meer te leren over wilde bijen.

Inhoud

- Part I. Introductory section
 - Chapter 1. Introduction to wild bees
 - Chapter 2. Biology and behaviour of European wild bees
 - Chapter 3. Taxonomy of European Apoidea Anthophila
 - Chapter 4. Biogeography of European bees
 - Chapter 5. Field recognition of wild bees among other pollinators
 - Chapter 6. Molecular identification of wild bees
- Part II. Experimental section
 - Chapter 7. Sampling strategies of wild bees
 - Chapter 8. Blossoming perspectives: Quantify and mapping flora for biodiversity and conservation
 - Chapter 9. Citizen Science: Theory and applications
- Part III. Wild bee-environment interaction
 - Chapter 10. Bee microbiomes: Unveiling diversity and social dynamics in managed and wild bees
 - Chapter 11. Multi-host pathogen transmission in wild bee communities
 - Chapter 12. Pesticides and their impacts on wild bees populations
 - Chapter 13. Human footprint: How humans have changed the bee natural ecosystems
- Part IV. Wild Bees-plant interaction
 - Chapter 14. Morphological traits of entomophilous flora
 - Chapter 15. Pollination unveiled: Exploring the floral rewards

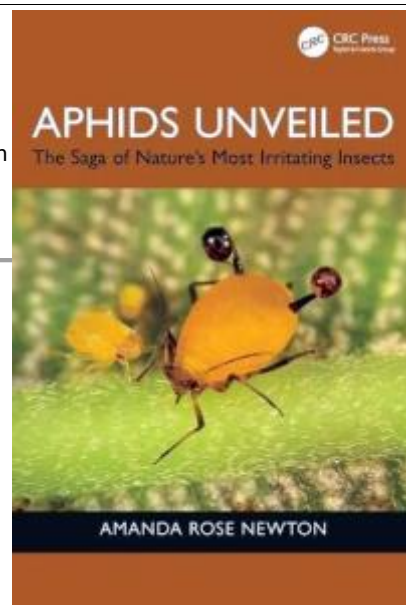
Cilia, G., R. Ranalli, L. Zavatta & S. Flaminio (eds.) 2025
 Hidden and wild. An integrated study of European wild bees
 Springer Nature, 400 pp.

[top](#)

Aphids unveiled. The saga of nature's most irritating insects

Aphids Unveiled onderzoekt de merkwaardige reis van deze kleine insecten, van een bescheiden start tot de meest irritante plaag voor zowel boeren als hoveniers.

Met een geestige vertelstijl en een vleugje humor wil het boek lezers kennis laten maken met het eigenzinnige gedrag, de sociale structuren en de overlevingsstrategieën van bladluizen, en tegelijkertijd de redenen achter hun impact op de land- en tuinbouw ontrafelen.

Inhoud

- Author biography
 - Preface
 - Glossary
1. The rise of the tiny tyrants
 2. Aphid anthropology
 3. The aphid arsenal
 4. Love bugs. Aphid romance revealed
 5. Aphids & agriculture. A rocky relationship
 6. The gardeners' woe
 7. Aphid antics. Cultural chronicles and quirky quests
 8. The financial Impact of aphid attacks
 9. Tomorrowland: Aphids and the future of pest management
- Conclusion: A call to arms (and legs)

Newton, A.R. 2025
Aphids unveiled. The saga of nature's most irritating insects
CRC Press, 136 pp.

[top](#)

Bosglimmer blijkt twee soorten

Glimmers zijn een geslacht van kleine zweefvliegen met een metaalachtige glans die in moerassen en oevervegetaties vertoeven. Uit Nederland waren tot voor kort vier soorten glimmers bekend: de bosglimmer, de vroege glimmer, de veenglimmer en de zomerse glimmer.

Uit recent onderzoek blijkt echter dat de bosglimmer uit twee soorten bestaat: De oostelijke bosglimmer *Orthonevra brevicornis* en de Atlantische bosglimmer *O. atlantica*. De oostelijke bosglimmer komt vooral in het midden en oosten van Europa voor, terwijl de Atlantische bosglimmer meer in het westen verspreid is. De twee soorten zijn in het veld niet van elkaar te onderscheiden.

Uit microscopisch onderzoek aan Nederlands collectiemateriaal is gebleken dat de Nederlandse bosglimmers vrijwel allemaal behoren tot de Atlantische bosglimmer. De oostelijke bosglimmer is slechts eenmaal in Nederland gevonden: in 2015 in het Limburgse natuurgebied De Meinweg.

Bron:

Reemer, M., F. Van de Meutter, W. van Steenis & W. Op de Kamp 2024
Van één naar twee soorten bosglimmers
[Nature Today, 25 oktober 2024](#)

Foto: mannetje *Orthonevra atlantica*, Menno Reemer.

[top](#)

Atlantische grondtermiet krijgt pootje aan de grond

In de laatste jaren hebben zich drie soorten termieten in Nederland gevestigd. De meest recente ontdekking betreft de Atlantische grondtermiet *Reticulitermes grassei*. De eerste kolonie van deze uit het westelijke Middellandse Zeegebied afkomstige soort is in 2023 ontdekt in Noord-Brabant. Hierna werden al snel nog twee kolonies gevonden.

Het heeft er alle schijn van dat de soort steeds met geïmporteerde olijfbomen in Nederland terechtgekomen is. De kolonies bevinden zich allen in woonhuizen waar ook schade aan houten delen is vastgesteld.

Het nest van de Atlantische grondtermiet bevindt zich in de grond, hiervandaan wordt naar hout gezocht om te eten. Als het hout niet ondergronds via het nest bereikt kan worden, maken grondtermieten 'moddertunnels' om er beschermd tegen uitdroging, licht en roofdieren heen te kunnen lopen.

Bron:

Noordijk, J. & A. Kuiper 2024

Een nieuwe gevestigde grondtermiet in Nederland: *Reticulitermes grassei* (Blattodea: Rhinotermitidae) Entomologische Berichten 84 (6): 218-222.

Foto: Jittebug Photography.

[top](#)

Indiase dwergcicade geeft geheimen prijs

Sinds de zomer van 2020 werden er foto's van een vreemd uitzijnde dwergcicade op Waarneming.nl en Waarnemingen.be ingevoerd.

Het eerste aangetroffen exemplaar, een vrouwtje uit Tilburg, bleek niet met de Europese literatuur te determineren. Met literatuur van buiten Europa en bestudering van de genitaliën van een mannetje lukte het wel. Het bleek waarschijnlijk om de Indiase dwergcicade *Pediopsoides sharmai* te gaan. De Indiase entomoloog die deze soort in 1981 beschreven had op basis van slechts twee mannetjes kon dit bevestigen.

Omdat de soort alleen bekend was van deze in Jammu en Kasjmir op licht verzamelde mannetjes, was er niets bekend over het vrouwtje en de ecologie van deze soort. Door de Europese vondsten weten we nu dat de soort leeft op okkernoot, twee generaties per jaar heeft en vermoedelijk als ei overwintert.

Bron:

Haas, M.C. de, C.F.M. den Bieman, C.A. Viraktamath, E. Lind, G. Kunz & W.E. Holzinger 2024

The Indian leafhopper *Pediopsoides sharmai* discovered in Europe (Auchenorrhyncha: Cicadellidae: Eurymelinae: Macropsini)

Entomologische Berichten 84 (6): 235-241.

Foto: vrouwtje *Pediopsoides sharmai*, Marco de Haas.

[top](#)

Agenda t/m april 2025		
13 maart	Lezing Insecten in de stadstuin	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
15 maart	Verenigingsdag	Nederlandse Malacologische Vereniging
22 maart	Libellenstudiedag	Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie
22 maart	Nationale schelpenteldag	Nederlandse Malacologische Vereniging

24 maart	Werkavond mollusken determineren	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
2 april	Lezing sprinkhanen	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
4 april	Voorjaarsbijeenkomst	Sectie Snellen
12 april	Voorjaarsexcursie	Sectie Hymenoptera
14 april	Werkavond mollusken determineren	Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
17 april	Lentevergadering	Nederlandse Entomologische Vereniging
26 april	Verenigingsdag	Nederlandse Malacologische Vereniging

[top](#)

Van de redactie

Dit het vijfenzeventigste nummer van *Tentakel*, de digitale nieuwsbrief over ongewervelde dieren. Deze nieuwsbrief verschijnt onregelmatig naast het magazine Insecten.

In de nieuwsbrief is plaats voor allerlei korte berichten die het onderzoek aan ongewervelden in Nederland aangaan: berichten van het EIS-bureau, oproepen, bijzondere en fenologische waarnemingen, aankondiging van rapporten en boeken en een activiteitenagenda. Ook al uw bijdragen zijn welkom. U kunt deze sturen naar eis@naturalis.nl.

De nieuwsbrief is opgezet als Internetpagina (in HTML) en kan in de meest gangbare e-mailprogramma's worden gelezen. Met de berichtopmaak/e-mailindeling ingesteld op (originele) HTML ziet u behalve tekst ook plaatjes en kunt u via de blauwe links eenvoudig alleen dat nieuws er uit pikken dat u interesseert. Mocht u problemen hebben met het instellen van het HTML-formaat in uw e-mailprogramma schroom dan niet en neem gerust contact op. Oude afleveringen zijn beschikbaar op eis-nederland.nl/publicaties/nieuwsbrieven.

Mocht u geen belangstelling (meer) hebben voor deze nieuwsbrief: een retour-mailtje naar [dit adres](#) is voldoende om uw e-mailadres te verwijderen van deze mailinglist. Aanmelden op dit adres is vanzelfsprekend ook mogelijk.

U kunt onze nieuwtjes volgen door u aan te melden via onze pagina op [Facebook](#).

Tentakel niet ontvangen: check voor heraanmelding of reactie eerst even de spambox.

Ed Colijn

[top](#)